

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm II. Querelam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

SUMMARIUM.

1. De gestis cum Procuratore falso seu qui mandatum non habuit, non tenetur dominus seu principis alis sed ipsemet Procurator conveniri potest.
2. In casu dubio, an Procurator mandatum habeat, praestita cautione de rato admitti potest, non tamen debet, si nihil asserat, nisi meram assercionem, dicendo scilicet se missum esse, seu mandatum habere.
3. Non opus erit cautione de rato, si mandatum Procurator per testes probare velit. Si tamen insufficientis ad solvendum videatur, cautio fideiussoria exigere potest.
4. In gestis ab Universitate v. g. Capitulo, qui de Capitulo sunt, & consensum prestare, debent, non possunt describi tanquam testes.

NOTANDUM I. De gestis cum Procuratore falso, seu qui mandatum non habuit, non tenetur dominus, seu principalis, uti etiam habetur in l. licet, 24. C. de Procurator. l. 3. §. falsus, ff. rem ratam habere. Sed ipsemet procurator conveniri potest, l. Plautius, 61. ff. de procur. & notat ibi Gl. margin. Abb. hic not. 1.

NOTANDUM II. Tametsi in casu, cum dubitatur, vtrum procurator mandatum habeat ad litigandum (v. g. si sigillum instrumenti incognitum sit) praestita cautione de rato, admittatur, l. 1. C. de procur. tamen admitti haud debet, si nihil asserat, nisi meram assercionem, dicendo videlicet se missum esse, seu mandatum habere, ut colligitur ex hoc c. & tradit ibi ex communi Bartol. §. Secundo dicitur, contra Gl. in cit. l. 1. ver. cautio, ubi non recte ait, rem dubiam fieri, eo ipso quod procurator asserit se mandatum habere, & adversarius id ipsum negat. Cum enim affirmanti probatio incumbat, ideo si nihil omnino probet, non censetur dubia, cum praesumptio contra illum sit.

3. Caeterum in casu, quo de procuratorio mandato dubitatur, si illud procurator per

testes probare velit, admittendus est, ita ut opus non sit cauere de rato, quia nihilominus obligabitur adversario, si sefellit: Quod si autem procurator sufficiens non videatur ad solvendum, tum cautio fideiussoria exigere potest. Vide Gl. hic ver. portitoribus, Bartol. cit. l. Abb. hic n. 5.

NOTANDUM III. In gestis ab Universitate, v. g. Capitulo, ij, qui de Capitulo sunt, & auctoritatem seu consensum praestare debent, non possunt describi tanquam testes, uti Imola hic monet n. 3. & sumitur ex c. literis, 6. de transact.

CAPITULUM II.

Querelam.

PARAPHRASIS.

Inter Episcopum Sabinensem, & Antonium Clericum controuersia erat, quam Pontifex Vigornensis Episcopo commiserat; Is citavit Antonium, qui tunc ob infirmitatem accedere non potuit: eamque excusationem suam per missos ad Episcopum probare paratus erat. Sed hoc non obstante, Episcopus Vigornensis dictum Clericum in expensis condemnauit, propterea quod ad terminum constitutum non aduenisset. Postea vero Papa Alexander III. eundem a sententia hac absoluendum esse dixit; quia citatus ad iudicium in causa graui, si ipsemet venire nequeat, inuitus cogi non possit, ut procuratorem mittat.

SUMMARIUM.

1. Infirmus grauiter habet iustam causam non veniendi ad iudicium; nec tenetur mittere Procuratorem, si causa grauis & ardua sit.
2. Sententia contra absentem, velut contumacem, lata ipso iure irrita est, si iudici constet, vel probata est iusta absentia eius; valet autem, si eadem non constet de impedimento, vel probabile.

babuliter idignoret, debet tamen, petita restitutione in integrum, rescindi.
 9. *Si impedimentum perpetuum, aut diu sit duraturum, nec causa differri queat, mittendus est Procurator.*

NOTANDVM Vn. Infirmate graui detentus, habet iustam causam non veniendi ad iudicium: Neque tenetur Procuratorem mittere, si causa grauis seu ardua sit. Vide l. 2. §. 1. ff. si quis cautionibus, & l. quæsitum, Co. ff. de re iudic. Innocent, hic n. 1.

Quæstio est: An mero iure valida sit sententia contra absentem, veluti contumacem lata, si iustum non veniendi impedimentum habuit. Respondeo, cum Gl. margin. in cit. l. quæsitum, Abbate hic n. 4. Vel Iudici constat seu probata est iusta absentie causa, tum ipso iure irrita est sententia, cit. l. quæsitum. Vel non constat Iudici de impedimento, sed probabiliter ignorat: tum valet sententia condemnatoria, debet tamen, petita restitutione in integrum, rescindi, argum. c. ex literis, de in integr. restitutione,

3. Cæterum, si impedimentum perpetuum sit, aut diu duraturum, & causa differri nequeat, tunc impeditus procuratorem mittere debet, uti docet Gl. in c. cum delicti, 6. de dolo & contumacia, Bartol. in l. 1. ff. de diuers. & temporal. præscript. Abb. hic n. 7.

CAPITVLVM III,

Ex insinuatione.

PARAPHRASIS,

Cum inter Archidiaconum Sagiensem & Magistrum Gasparem controuersia super præbenda mota esset, Archidiaconus presentibus duobus clericis Procuratori suo inhibuit, ne mandato, seu instrumento suo procuratorio uteretur: Sed ipse, spreta ea inhibitione seu reuocatione, nihilominus litigauit, & contra se latam

sententiam reportauit. Accidit autem, ut vnus ex duobus clericis, qui de reuocatione ista testari deberet, vitâ excederet. Hoc in casu mandat Clemens III. ut recepto iuramento tum à clerico superstitite, tum ab ipso Archidiacono, præbenda illa, non obstante sententia prius lata, eidem restituatur, dummodò canonicum aliud non obset impedimentum: Facta autem restitutione, si idem Archidiaconus institutione suam probauerit, tunc eam rata permanere, remota appellacione, debet,

SUMMARIVM,

1. Procurator, etiam per instrumentum institutus, solis verbis seu scriptura reuocari potest: reuocatio autem si facta negetur à Procuratore, per duos testes probari debet.
2. Vnus testis facit semiplenam probationem, ita ut in causa non criminali, nec famosa, aut valde ardua iuramentum quandoque deferri possit ad integra probationis complementum.
3. Spoliatus à Iudice per sententiam nullam, potest petere restitutionem; restituenda etiam est ei possessio, antequam de proprietate rei cognoscatur.
4. Restitui tamen non debet, si obset canonicum impedimentum.
5. Si possessori restitit in commune, tenetur ostendere titulum possessionis sue.
6. Literas papales impetrans ad beneficium, tanquam de iure vacans, quod non facto possidetur, debet ostendere nullitatem.

NOTANDVM I. Procurator, etsi per literas seu instrumentum constitutus sit, potest solis verbis, sine scriptura reuocari. Necesse tamen est, ut reuocatio probetur, v. g. per duos testes, si eam factam esse Procurator neget.

NOTANDVM II. Vnus testis in iudicio facit probationem semiplenam; adeo ut in causa non criminali, nec famosa, aut valde ardua, iuramentum à Iudice quandoque